

Redegørelse om omdannelse af Nukissiorfiit til aktieselskab

Efterårssamling 2007

1 FORORD.....	5
2 SAMMENFATNING	8
3 FORMÅL.....	10
4 BESKRIVELSE AF BEHOVET FOR EN NY ORGANISERINGSFORM.....	12
4.1 Strukturreformen herunder byggemodning.....	12
4.2 Udnyttelse og kontrol af vandkraft som strategisk ressource.....	14
4.2.1 Eventuelt netværk på kysten via søkabel.....	14
4.2.2 Eventuel opførelse af aluminiumssmelteværk.....	15
4.4 Stordriftsfordele	16
4.4.1 Tiltrækning og fastholdelse af personale.....	16
4.4.2 Ledelsesforhold.....	17
4.4.3 Regnskabsforhold.....	17
4.4.4 Administrative forhold.....	17
5 KONSEKVENSER OG PROBLEMSTILLINGER.....	18
5.1 Sikring af demokratisk kontrol.....	18
5.2 Fastsættelse af tariffer.....	19
5.3 Forsyningssikkerhed.....	20
5.4 Konsekvenser for Landskassen	20
5.4.1 Konsekvenser for Drifts- Anlægs og Udlånsresultat (DAU).....	21
5.4.2 Driftstilskud kontra servicekontrakt.....	22
5.4.3 Egenkapital og soliditetsgrad.....	23
5.4.4 Hvad hvis Nukissiorfiit som aktieselskab går i betalingsstandsning?.....	24
5.5 Personaleboliger.....	24
5.5.1 Den gældende retstilstand.....	24
5.5.2 Nukissiorfiits boligpulje.....	25
5.6 Lovgivning.....	25
6 BESKRIVELSE AF MODEL INDEHOLDENDE TIDSHORISONT.....	27

1 Forord

Landsstyret fremlægger hermed en redegørelse for omdannelse af Nukissiorfiit til et aktieselskab. De seneste par år er der kommet mange spændende muligheder og udfordringer på energiområdet. Derfor er det nødvendigt at tilpasse organiseringen af energiområdet, så det bliver rustet til de kommende udfordringer, og kan udnytte de muligheder, som vil opstå. Landsstyrets mål med redegørelsen er at beskrive baggrunden for, at Nukissiorfiit nu foreslås omdannet til et aktieselskab.

En interessant udvikling er, at de fleste energiselskaber i de seneste år er gået fra at være lokale forsyningsselskaber til at være store nationale produktions- og distributionsselskaber, hvor opbygning af viden er et centralt element i udviklingen af selskaberne. Alt tyder på, at denne udvikling fortsætter. Det er særligt vigtigt for energiselskaber at tilegne sig den nyeste og bedste viden inden for vedvarende og fornybar energi, at kunne levere miljøvenlig energi til en konkurrencedygtig pris og løbende at kunne håndtere nye udfordringer og muligheder.

På et meget usikkert oliemarked med meget svingende og gennemgående stigende priser står vi dag i en helt ny situation i forhold til at udnytte vores vandkraftpotentialer. Bare se på interessen fra internationale aluminiumselskaber, der ønsker adgang til billig, stabil og ren energi fra vores vandkraftpotentialer. Det gør, at vi i dag skal anse vores vandkraftpotentialer som en strategisk ressource. Derfor skal vi have en organisationsform på energiområdet, der sikrer de optimale rammer for den videre udnyttelse af vores vandkraftpotentialer.

Vores vandkraftpotentialer kan udnyttes bedre, hvis der kan etableres et transmissionsnet, muligvis endda via et søkabel, som kan binde en række byer sammen. Et transmissionsnet på vestkysten vil komme til at gå på tværs af de nye kommunegrænser. Det taler for et nationalt energiselskab. Som følge af disse nye forudsætninger har Strukturudvalgets anbefalinger omkring selve organiseringen af energiforsyningen ikke samme relevans som tidligere.

Strukturudvalgets ønske om større lokal indflydelse på forskellige områder må vi derfor søge at sikre på anden vis. Noget kan eventuelt ske ved at overflytte relevante opgaver i egentligt kommunalt regi, ligesom man også kunne forestille sig, at de nye storkommuner kunne have et naturligt ønske om at blive medejere i et aktieselskab, sådan som det er tilfældet omkring det fælles IT-selskab. Jeg er fortrøstningsfuld i forhold til, at kommunerne og Hjemmestyret kan finde fælles fodslag på energiområdet fremover til fælles bedste.

Landsstyret håber med denne redegørelse at have åbnet for en frugtbar debat om organiseringen af fremtidens energiforsyning, der kan lede til konkrete, konstruktive beslutninger i Landstinget.

Siverth K. Heilmann

Landsstyremedlem for Erhverv, Arbejdsmarked og Erhvervsuddannelser

September 2007

2 Sammenfatning

Det seneste års tid har to store nye muligheder på energiområdet sat fornyede spørgsmålstejn ved organiseringen af Nukissiorfiit og hele energiområdet. Muligheden for at tiltrække energikrævende industri er den ene af de to nye muligheder, der vil kræve, at energiforsyningen tænkes i helt nye baner. Det andet område, der kan betyde helt nye muligheder inden for energiforsyning, er etablering af et eventuelt transmissionsnet via et søkabel på kysten mellem byerne.

På den baggrund har strukturudvalgets anbefalinger om decentral energiforsyning ikke længere helt samme relevans. Der er dog mange aspekter fra udvalgets anbefalinger, som stadig er aktuelle. Strukturudvalget fremhævede i sine anbefalinger, at det var vigtigt at beslutninger på energiområdet træffes tættest muligt på lokalsamfundet. Argumentet bag denne anbefaling var, at større lokal indflydelse kunne sikre en bedre overensstemmelse mellem investeringer og efterspørgsel. Ved omdannelse af Nukissiorfiit til et aktieselskab kan et øget lokalt medansvar blandt andet sikres ved et eventuelt kommunalt medejerskab.

Udover at få beslutningerne på energiområdet tættere på lokalsamfundet anbefalede strukturudvalget, at opgaverne med byggemodning og gadebelysning med fordel kunne lægges ud til de nye storkommuner. Formålet var at sikre sammenhæng mellem kompetencer og ansvar. Det kan stadig lade sig gøre, såfremt Nukissiorfiit omdannes til et aktieselskab.

Etableringen af energikrævende industri forudsætter, at der opføres vandkraftværker i flere kommuner. Ligeledes vil et eventuelt søkabel gå på tværs af de kommende kommunegrænser. De to forhold taler for et nationalt energiselskab.

Det vil kræve meget store investeringer at anlægge tilstrækkelige vandkraftværker til energitung industri og et søkabel. En omdannelse af Nukissiorfiit til et aktieselskab vil medføre, at Landskassen ikke bærer den direkte risiko for sådanne investeringer. Yderligere vil et aktieselskab have den fordel, at det kan skaffe finansiering til projekter uden om Landskassen.

Det øgede fokus på vores vandkraftpotentialer fra udlandet gør, at vandkraftpotentialerne skal betragtes som en strategisk ressource for Grønland. Derfor er det vigtigt at sikre øget udnyttelse af vandkraftpotentialerne kommer hele landet til gode og ikke kun de enkelte kommuner. Det kan sikres, hvis ejerskabet til vandkraft kommer til at ligge i et nationalt selskab eventuelt i Nukissiorfiit eller under Nukissiorfiit i form af et datterselskab.

Der er flere gange blevet fremlagt forslag i Landstinget om at omdanne Nukissiorfiit til et aktieselskab med argumenter om, at det vil medføre rationaliseringsgevinster og øget udnyttelse af stordriftsfordele. Det forventes, at rationaliseringsgevinsterne og udnyttelse af stordriftsfordele kan blive større end tidligere antaget, hvis det lykkes at etablere energikrævende industri og et søkabel.

Ved en omdannelse af Nukissiorfiit til et aktieselskab bør det sikres, at tarifferne også fremover er under en vis form for politisk kontrol. For at sikre kontrol over tarifferne kan en servicekontrakt mellem Grønlands Hjemmestyre og Nukissiorfiit være en mulighed.

Et nationalt energiselskab vil kunne sikre en ensartet og høj forsyningsikkerhed til alle borgere. Det er ikke sikkert, at det vil være gældende, såfremt energiforsyningen lægges ud til de kommende storkommuner. Etableringen af energikrævende industri og et eventuelt søkabel vil tale for omdannelse af Nukissiorfiit til et aktieselskab, så Nukissiorfiit er rustet og på forkant med udviklingen. Forsyningsikkerheden vil med etableringen et netværk af vandkraftværker og / eller af et søkabel som minimum være på niveau med i dag, antageligt bedre.

I forhold til Landskassen vil en omdannelse betyde, at Drifts- Anlægs og Udlånsresultat (DAU) vil blive forberedt markant de første par år. Derefter vil effekten aftage frem til 2030. Finanslovmæssigt vil der ikke længere skulle ydes en drifts- og udlånsbevilling til Nukissiorfiit. Det må forventes, at den nuværende driftsbevilling skal erstattes med en servicekontrakt eller lignende. Derved sikres, at Nukissiorfiit får forsyningspligt for el, vand og varme, og at der ydes en betaling fra Landskassen til Nukissiorfiit, så priserne kan holdes nede i henhold til den af Landstinget vedtagne ensprisreform.

I forbindelse med vurderingen af omdannelse af den nettostyrede virksomhed Nukissiorfiit til et aktieselskab skal der tages stilling til fortsat boligforsyning af virksomhedens medarbejdere. Boligforsyningen til et eventuelt aktieselskab skal ske på en gennemsigtig og redelig måde. Det kan komme flere modeller på tale for boligforsyningen til Nukissiorfiit som aktieselskab, men valgt af en endelig model skal og må afvente nærmere analysearbejde samt Landstingets principbeslutning på EM08 om at omdanne Nukissiorfiit til et aktieselskab.

En omdannelse af Nukissiorfiit til aktieselskab vil medføre, at der en del lovgivning skal ændres, så lovgivningen bliver tilpasset et aktieselskab.

3 Formål

Landsstyrets motiv for at ville omdanne Nukissiorfiit til et aktieselskab er, at leve op til Landsstyrets vision for energiområdet, der er:

”Energiforsyningen skal ske ved høj forsyningsikkerhed og danne grundlag for erhvervsudvikling og en sund samfundsøkonomi gennem en øget udbredelse af vedvarende energi i respekt for både nærmiljøet og klodens klima.”¹

De kommende år vil en række nye forhold have indvirkning på rammerne for den fremtidige energiforsyning, og det er derfor afgørende at have den helt rigtige struktur for at sikre, at visionen på energiområdet bliver indfriet. De nye udfordringer på energiområdet har blandt andet medført, at der er kommet nye og større incitamenter til at omdanne Nukissiorfiit til et aktieselskab i forhold til tidlige overvejelser.

I dag er vi ved en vigtig skillevej på energiforsyningsområdet, idet udnyttelse af landets meget betydelige vandkraftpotentialer har vist sig at rumme store og meget konkrete erhvervs- og samfundsudviklingsmuligheder. Derfor skal vandkraftpotentialerne anses som en strategisk ressource, der kræver den rette organisering for at sikre det optimale udbytte af ressourcen til gavn for det grønlandske samfund.

Derudover undersøges muligheder for et sammenhængende forsyningsnet til flere byer med deraf følgende betydelige stordriftsfordele. Dette vil betyde øget udnyttelse af vandkraftpotentialerne og derved større grad af oliefortrængning.

Bedre muligheder for at agere langsigtet

For at sikre den bedst mulige udnyttelse af erhvervsudviklingsmuligheder og et eventuelt sammenhængende forsyningsnet via et søkabel på tværs af kommunegrænserne, er det en forudsætning, at rammerne for Nukissiorfiit til at agere langsigtet bliver forberedt markant.

En eventuel omdannelse af Nukissiorfiit til et aktieselskab vil give bedre administrative og planlægningsmæssige muligheder for at drive selskabet, idet der i den nuværende organisering er flere uhensigtsmæssigheder set i forhold til et driftsselskab og selskabets disponeringsmuligheder.

Strukturreformens anbefalinger

Strukturudvalget pegede i sin betækning på det formålstjenlige i at lade forsyningen overgå til kommunerne. Dette skete blandt andet ud fra en formodning om, at kommunerne gennem større nærhed til borgerne og lokalt kendskab bedre ville kunne tage stilling til behovet for at sikre forsyningsikkerheden på forskellige niveauer.

¹ Landsstyrets Strategi og Handlingsplan for Energiområdet 2008-2015, Efteråret 2007

I forhold til strukturudvalgets anbefalinger er der en række forhold, der har ændret sig. Blandt andet muligheder for energikrævende industri og et eventuelt transmissionsnet på kysten. Derudover har Nukissiorfiits nye ledelse har i det sidste år arbejdet målrettet på at gennemføre rationaliseringer og effektiviseringer, hvilket har medført betydelige ændringer i virksomheden. I første omgang i administrationen på hovedsædet i Nuuk. Nu er fokuset rettet mod rationaliseringsgevinster i driften rundt omkring på de lokale energitjenester. Det er væsentligt, at disse resultater fastholdes, og at der skabes mere hensigtsmæssige rammer for Nukissiorfiit til at opnå en bedre effektivitet blandt andet gennem stordriftsfordele og bedre koordination og planlægning.

For at sikre sammenhæng mellem Strukturudvalgets anbefalinger og fortsatte rationaliserings- og effektiviseringsgevinster i Nukissiorfiit, fremstår en omdannelse af Nukissiorfiit til aktieselskab med et eventuelt kommunalt medejerskab som en oplagt mulighed. Derudover skal det undersøges, om nogle opgaver med fordel kan lægges ud til kommunerne, så prioritering og finansiering af opgaverne følges ad.

Opretholdelse og videreudvikling af stordriftsfordele

Et aktieselskab vil have bedre forudsætninger end en nettostyret virksomhed for at tiltrække højt kvalificerede medarbejdere, samt tiltrække kapital uden om Finansloven.

Strukturen

Den resterende del af redegørelsen vil være indelt i tre kapitler, der vil behandle følgende emner:

1. Beskrivelser af årsager til omdannelse til aktieselskab
2. Konsekvenser/problemstillinger ved omdannelse til aktieselskab
3. Forslag til model og tidsplan for omdannelse af Nukissiorfiit til aktieselskab

4 Beskrivelse af behovet for en ny organiseringsform

Der er i dag en række årsager til at kigge nærmere på organiseringen af Nukissiorfiit. Først og fremmest er strukturudvalget kommet med en række anbefalinger for energiområdet. Derudover er der opstået nye forudsætninger for energiforsyning. Der er igangsat undersøgelser for at belyse mulighederne for at tiltrække energikrævende industri samt anlægge et søkabel, så der kan etableres et transmissionsnet mellem en række byer på vestkysten. Dertil kommer kendte argumenter som udnyttelse af stordriftsfordele og rationaliseringsgevinster ved et aktieselskab.

4.1 Strukturreformen herunder byggemodning

Forud for den forestående strukturreform er det naturligvis relevant at tage stilling til kommunernes fremtidige rolle i forhold til energi-, vand- og fjernvarmeforsyning.

Strukturudvalgets anbefalinger og overvejelser angående energi- og vandforsyning:

”Strukturudvalget anbefaler, at el-, varme og vandforsyningen, havnene, boligområdet og anlægsområdet overdrages til de nye kommuner.”

”Strukturudvalget vurderer, at en større grad af lokalt ansvar for forsyningsområdet skaber mulighed for bedre løsninger, blandt andet ved udviklingen af udnyttelsen af alternative energiformer. Herudover vil det være i kommunernes interesse at holde anlægsudgifterne i forbindelse med forsyningsanlæg nede på et så lavt niveau som muligt.

Dermed holdes også de fremtidige priser for leverancer af energi nede.

Kommunerne forventes endvidere at være bedre end hjemmestyret til at prioritere investeringer i forsyningsanlæg, idet kommunerne vil kunne tilpasse investeringerne til den lokale planlægning af byggemodning, erhvervsudvikling og boligbyggeri.”

Som citaterne ovenover viser, peger Strukturudvalget i sin betænkning på det formålstjenlige i at lade forsyningen heraf overgå til kommunerne. Dette er blandt andet baseret på en formodning om, at kommunerne bedre kan tage stilling til behovet for at sikre forsyningsikkerheden på forskellige niveauer gennem større nærhed til behovene rundt om i landet. Dette må ses i lyset af, at kommunaldrift giver brugerne direkte ansvar for at afholde de med forsyningen forbundne omkostninger lokalt. Hertil kommer ønsker om at få tilpasset opgave- og ansvarsfordelingen i forbindelse med byggemodningen, erhvervsudviklingen og boligbyggeriet.

En mulig overdragelse af ansvaret for forsyningen og eventuel opsplitning af Nukissiorfiit risikerer imidlertid at føre til tab af stordriftsfordele og manglende fastholdelse af de opbyggede kompetencer. Et eksempel er udviklingsafdelingen, der primært arbejder med udnyttelsen af vedvarende energikilder, hvor der i dag er ansat to medarbejdere. Ved en opsplitning af Nukissiorfiit, vil man i udgangspunktet blive nødsaget til at danne flere uafhængige udviklingsafdelinger. Det vil fordyre udviklingsarbejdet på grund af et større antal medarbejdere. Derudover vil der være en risiko for, at vidensdelingen mellem medarbejderne går tabt.

En række af Nukissiorfiits anlægsdispositioner har en levetid på 40-100 år, hvilket stiller krav til koordination mellem de enkelte projekter for at opnå de ønskede stordriftsfordele. Dette fordrer igen at der foregår en central koordinering og forankring i et samlet selskab. En central anlægskoordinering betyder ikke nødvendigvis tab af lokalt ansvar, hvis kommunerne får indflydelse. Til gengæld vil en central anlægskoordinering betyde lavere udgifter i forbindelse med anlægsinvesteringer indenfor forsyningsanlæg.

Strukturudvalgets forventning er, at kommunerne vil være bedre til at tilpasse investeringerne i forsyningsanlæg til den lokale planlægning af byggemodning, erhvervsudvikling og boligbyggeri gennem kommunale energiselskaber. Et samlet selskab vil modsat være bedre rustet til at foretage en koordineret energiindsats, og i sidste ende bedre kunne sikre billigere energipriser for den brede befolkning, også i de fjerne afkroge af landet. Strukturudvalgets anbefalinger om at sikre bedre sammenhæng mellem anlægsinvestering og behov via bedre lokalkendskab, kan indkorporeres i en aktieselskabsmodel for Nukissiorfiit, såfremt kommunerne eller KANUKOKA får medindflydelse i form af medejerskab og derved en eller flere bestyrelsesposter.

Det må forventes at et kommunalt medejerskab af Nukissiorfiit i en eller anden form, vil sikre bedre koordination med tredjeparter i lokalsamfundet og derved en bedre udnyttelse af ressourcerne lokalt. Dette skulle gerne medføre lavere omkostninger for Nukissiorfiit og tredjeparter, hvilket i sidste ende bør medføre lavere forbrugerpriser.

Den nye ledelse i Nukissiorfiit har med betydelige ændringer i virksomheden i det sidste år arbejdet målrettet på at gennemføre rationaliseringer og effektiviseringer og har planlagt flere tiltag de kommende år. Det er væsentligt, at disse resultater fastholdes, og at Nukissiorfiit gives hensigtsmæssige rammer for at opnå endnu bedre resultater fremover. Dette vurderes bedre at kunne ske ved, at selskabet får en professionel bestyrelse end ved den nuværende struktur, hvor energidirektøren refererer til Erhvervsdirektoratets direktør og dermed direkte ind i det politiske system.

I det videre arbejde omkring Nukissiorfiits fremtidige organisering vil det blive vurderet, om der er opgaver som vil ligge bedre og mere naturligt hos de kommende storkommuner. Nogle af de opgaver som naturligt vil kunne overføres til kommunerne er byggemodning og gadebelysning. Årsagen til at netop de to opgaver kan overføres er, at finansiering og prioriteringer bør ligge sammen.

I det videre arbejde med at sikre den bedste energiforsyning skal KANUKOKA inddrages, så kommunerne får aktiv indfyldelse i planlægning og udvikling af energiforsyningen, i det omfang det vil være relevant. Derudover er det vigtigt uanset om Nukissiorfiit omdannes til et aktieselskab eller ej, at der tages højde for en sikker og fornuftig overdragelse af Mittarfeqarfiits el- og vand anlæg til Nukissiorfiit.

4.2 Udnyttelse og kontrol af vandkraft som strategisk ressource

Som tidligere beskrevet står Nukissiorfiit overfor store udfordringer, som kræver en reorganisering af selskabet. Nukissiorfiits kerneopgave er at sikre en høj forsyningssikkerhed samt stabile og gerne faldende forbrugerpriser. Det skal ske i respekt for miljøet og til gavn for erhvervslivet og samfundsøkonomien gennem øget udnyttelse af vandkraftpotentialerne. Investeringer i et eventuelt transmissionsnet på kysten og forsyning af energiintensiv industri er andre store udfordringer. Organisatorisk og økonomisk står Nukissiorfiit derfor foran store udfordringer, der kræver udnyttelse af stordriftsfordele, beslutningskompetence, risikospredning og nye finansierings-muligheder uden om Landskassen.

Landsstyret beskriver i strategi- og handlingsplan for energiområdet for 2008-2015, at det vil arbejde for, at den almindelige energiforsyning til forbrugerne skal være baseret på større anvendelse af vedvarende energi. Først og fremmest fra bynære vandkraftværker. Landstinget har vedtaget, at der skal opføres et vandkraftværk i Sisimiut, og yderligere et vandkraftværk under forberedelse ved Ilulissat. Arbejdet med forundersøgelser og anlæggelse af værkerne kræver koordinering og ressourcer, der stiller store krav til en hensigtsmæssig organisering af Nukissiorfiit.

Vandkraft er at betragte som en strategisk ressource, der skal udnyttes økonomisk. Derfor er det nødvendigt at sikre, at den kontrolleres og udnyttes til hele samfundets gavn og ikke kun til lokale interesser. Som et offentligt ejet aktieselskab vil Nukissiorfiit være velegnet til at varetage denne opgave. Ejerforholdet sikrer en politisk kontrol med vandkraftressourcen, mens at selskabsformen giver Nukissiorfiit mulighed for at opbygge nødvendig viden og kompetencer.

Et aktieselskab skal ligeledes sikre grundlaget for kommende store investeringer, idet et aktieselskab vil have mulighed for at hente kapital uden om Hjemmestyret. Det vil være yderst formålstjenligt, at investeringer belaster Landskassen mindst muligt og ikke påfører den unødvendige risici. Derfor kan det også være en mulighed, at ejerkredsen ikke kun består af offentlige institutioner, men også af private selskaber.

En omdannelse af Nukissiorfiit til aktieselskab må ikke skabe barrierer for andre til at udvikle vandkraft til industriformål og evt. salg af el til Nukissiorfiit.

4.2.1 Eventuelt netværk på kysten via søkabel

Nukissiorfiit vil gennemføre en række forundersøgelser i 2008 med henblik på, at forbinde de større byer på vestkysten i et sammenhængende transmissionsnet ved at anlægge et søkabel. Et søkabel vil i første omgang omfatte Qaqortoq-Paamiut-Nuuk. Hvis resultaterne af forundersøgelserne og de økonomiske analyser falder positivt ud, vil der blive anlagt et transmissionsnet mellem de nævnte byer.

Er erfaringerne og rentabiliteten ved et eventuelt søkabel gode, kan det på sigt blive aktuelt at forlænge transmissionsnettet længere mod nord. Dermed kan der skabes forbindelse op til byer i Diskobugten. Det vil kræve nye forundersøgelser og økonomiske analyser.

Anlægges et søkabel, vil det medføre et historisk skifte indenfor elforsyningen fra ø-drift til netværksdrift på tværs af kommunegrænser. Et sådant skifte vil muliggøre bedre udnyttelse af vandkraftværkerne og -potentialerne, da værkerne kan kobles sammen og forsyne flere byer.

Det vil give en umiddelbar miljøgevinst, da energiproduktionen i højere grad vil blive baseret på vedvarende energi. Der vil ligeledes være en samfundsøkonomisk gevinst i form af færre fremtidige anlægsinvesteringer og mindre import af fossilt brændsel.

Energiforsyningen vil med et søkabel foregå på tværs af kommunegrænser. For at sikre en ensartet og effektiv udnyttelse af energien vil det være nødvendigt, at vandkraftværkerne og transmissionsnettet er kontrolleret af et centralt nationalt selskab, der varetager samfundets overordnede interesser frem for lokale interesser. Igen kan privat medejerskab af Nukissiorfiit som aktieselskab medvirke til minimere risikoen for samfundet ved eventuelt store investeringer i et søkabel.

4.2.2 Eventuel opførelse af aluminiumssmelteværk

Grønlands Hjemmestyre indgik i foråret 2007 en aftale, ”Memorandum of Understanding”, med den amerikanske aluminiumsproducent Alcoa om at undersøge muligheden for at anlægge et aluminiumssmelteværk i Midtgrønland. Den projekterede smelter vil have et forbrug svarende til 1 million husstandes normale energiforbrug. Det kræver en produktion på 600 MW eller 20 gange mere end Buksefjordsværket i dag kan producere.

Opførelse af vandkraftværker, et mere sammenhængende transmissionsnet og energiforsyning til en aluminiumssmelter er alle store projekter, der rummer betydelige udviklingsmuligheder for landet, men også betydelige økonomiske risici.

Bliver et aluminiumssmelteværk en realitet, vil der skulle foretages investeringer i vandkraftværker i en for Grønland hidtil uset størrelsesorden. Det forventes, at der vil skulle opføres 3 store vandkraftværker, med et dertil hørende transmissionsnet på tværs af kommunegrænser. Foreløbigt er det vurderet, at denne investering vil løbe op i ca. 8 mia. kr. fordelt på en femårig periode. Til sammenligning har Grønland et årligt BNP på ca. 10 mia. kr.

Der er endnu ikke truffet beslutning om placering og ejerstruktur omkring etablering af et aluminiumssmelteværk og tilhørende energiforsyning. Der forventes at blive truffet en beslutning på FM08 om placering og ejerstrukturen.

Vedrørende ejerstrukturen kan Grønlands Hjemmestyre - eller et af Hjemmestyret helt eller delvist ejet aktieselskab - både stå som ejer eller medejer af energiforsyningen. Sidstnævnte vil imidlertid

kræve samarbejde med en eller flere strategisk samarbejdspartnere og etablering af et eller flere selskaber til at stå for forsyning og transmission af energi. Hvor stort medejerskab Hjemmestyret skal have, vil afhænge af, hvor stor en økonomisk risiko Hjemmestyret eller det af Hjemmestyret ejede selskab kan og vil påtage sig. Fordelen ved at inddrage en eller flere strategisk samarbejdspartnere er, at samarbejdspartnerne skal bidrage med kapital og viden til projektet og derved samfundet.

En omdannelse af Nukissiorfiit til aktieselskab og medejerskab i energiforsyningen til aluminiumsmelteren vil være en blandt flere muligheder for at sikre vandkraftpotentialer som strategisk ressource samt at sikre, at viden om vandkraft i landet opbygges og forankres et sted.

Organisatorisk vil et aktieselskab være den mest hensigtsmæssige måde at mindske risikoen for Landskassen ved investeringer i denne størrelsesorden. Økonomisk er aktieselskabsformen attraktiv. Det skyldes for det første, at i modsætning til en nettostyret virksomhed hæfter ejerne af et aktieselskab ikke for eventuel gæld, med mindre der er givet særskilt garanti. Som aktieselskab vil Nukissiorfiit således kunne foretage store investeringer og indgå i samarbejder uden, at Landskassen bærer den direkte risiko.

For det andet giver et aktieselskab mulighed for eksternt medejerskab, og derved ekstern kapitaltilførelse og viden, hvilket kan være fordelagtigt særligt i forbindelse med kapitalintensive projekter.

En anden fordel ved at omdanne Nukissiorfiit til et aktieselskab er, at der vil ske en formalisering af ledelse og kontrol i selskabet, hvor både anlæg og drift samt kontrol- og styringsforhold vil have bedre udviklingsmuligheder end i en nettostyret virksomhed.

4.4 Stordriftsfordele

Et aktieselskab vil have bedre forudsætninger end et nettostyret selskab for at opbygge de nødvendige kompetencer, samt at tiltrække kapital uden om Finansloven, som tidligere beskrevet.

4.4.1 Tiltrækning og fastholdelse af personale

De gældende rammer for rekruttering og fastholdelse af medarbejdere er i dag bremsende for Nukissiorfiits bestræbelser på at foretage de fornødne videre strukturelle tilpasninger, som ledelsen i selskabet finder nødvendige, for at selskabet kan blive mere effektivt.

Gennem de seneste år er der blandt andet i forbindelse med udarbejdelsen af de finanslovmæssige rammer, allerede søgt at give Nukissiorfiit friere rammer indenfor rekruttering af personale. I erkendelsen af behovet for yderligere fleksibilitet, arbejdes der fremadrettet for at gøre det nemmere for Nukissiorfiit at rekruttere det nødvendige personale.

Et aktieselskab vil medvirke til at gøre Nukissiorfiit mere konkurrencedygtig i dets bestræbelser på at tiltrække og fastholde folk med de rette kvalifikationer og kompetencer, idet løn og andre virkemidler spiller en væsentlig rolle i kampen om de rette medarbejdere. Imidlertid skal og bør lønudviklingen i Nukissiorfiit som aktieselskab ikke medvirke til lønglidning på det offentlige og private arbejdsmarked. Derfor er det vigtigt at sikre, at en stigning i lønningerne i Nukissiorfiit ikke overstiger gevinsterne ved at tiltrække de rette medarbejdere.

4.4.2 Ledelsesforhold

En omdannelse til aktieselskab vil forbedre ledelsesforholdene i selskabet, idet beslutningskompetencen og ledelsesansvaret er klart defineret gennem aktieselskabslovgivningens bestemmelser om direktion, bestyrelse og generalforsamling. Der vil således ske en øget forretningsmæssig orientering og effektivisering af virksomheden ved omdannelse til et aktieselskab.

4.4.3 Regnskabsforhold

I dag fremgår regnskabsmæssige oplysninger om Nukissiorfiit både som en del af Grønlands Hjemmestyres regnskab og i Nukissiorfiits eget regnskab efter principper svarende til aktieselskabsloven. Det gør, at der ikke er klart billede af Nukissiorfiit regnskabsmæssige tilstand. Ved dannelsen af et aktieselskab vil regnskabet kun skulle opstilles efter principperne for statslige aktieselskaber. Derved vil det blive lettere at gennemskue Nukissiorfiit regnskabsmæssige tilstand.

I forhold til strukturreformens anbefalinger om opsplitting af Nukissiorfiit i kommunale ejerskaber, vil en aktieselskabsdannelse med en central regnskabsafdeling være bedre til at udnytte stordriftsfordele. Fordelene vil blive større i de kommende år på grund af de store projekter, som Nukissiorfiit står overfor i den nærmeste fremtid.

4.4.4 Administrative forhold

En række administrative forhold vil blive mere ressourcekrævende, hvis Nukissiorfiit splittes op i fire kommunale energiselskaber, som Strukturudvalget anbefalede. Et eksempel er Direktoratet for Miljø og Natur, der fører tilsyn med særligt forurenende virksomheder. Hvis Nukissiorfiit splittes op i fire kommunale energiselskaber skal Direktoratet for Miljø og Natur i fremtiden føre tilsyn med fire energiselskaber frem for et. Det vil medføre øget forbrug af ressource hos Direktoratet for Miljø og Natur, men også samlet set i de fire energiselskaber i forhold til i dag.

Set ud fra et administrativt synspunkt er konklusionen, at et samlet energiselskab eventuelt som aktieselskab er at fortrække frem for fire mindre selskaber.

5 Konsekvenser og problemstillinger

I forbindelse med overvejelserne om at omdanne Nukissiorfiit til et aktieselskab skal en række spørgsmål afklares. Det drejer sig om: Hvordan sikres den demokratiske kontrol med selskabet? Hvordan skal tariffene på el, vand og varme fastsættes? Hvordan sikres forsyningssikkerheden? Hvilken betydning vil stiftelse af aktieselskab have for Landskassen? Kræver en omdannelse af Nukissiorfiit til aktieselskab ændringer af gældende lovgivning?

5.1 Sikring af demokratisk kontrol

Ved en omdannelse af Nukissiorfiit til aktieselskab er det vigtigt at sikre fortsat demokratisk kontrol med selskabet, så der også fremover sikres høj forsyningssikkerhed, regulering af tariffene og en sund økonomi. Det kræver gennemsigtighed og mulighed for parlamentarisk kontrol.

Efter en omdannelse til aktieselskab vil Nukissiorfiit ikke længere være et nettostyret selskab, og dermed ikke en del af den offentlige forvaltning. Som hjemmestyreejet selskab vil Nukissiorfiit stadigvæk være underlagt politisk kontrol via generalforsamlingen, som godkender regnskabet og udpeger bestyrelsen. Dertil kommer, at et eventuelt kommunalt medejerskab af Nukissiorfiit vil give kommunerne en eller flere bestyrelsesposter, og derved sikre, at bestyrelsen varetager flere interesser, når den fører kontrol med selskabet.

Er der flere aktionærer vil det være relevant at udarbejde en aktionæroverenskomst, hvori parterne forpligter sig til hver især at udpege bestyrelsesmedlemmer ud fra deres kvalifikationer. På denne måde sikres en bestyrelse med de rette kompetencer til at varetage den løbende kontrol med selskabet.

Derudover er der i aktieselskabsformen formelle krav til afrapportering i aktieselskabs- og årsregnskabslovene, som gør det muligt at kontrollere selskabet.

For at styrke den demokratiske kontrol yderligere skal Nukissiorfiit have en høj grad af gennemsigtighed. Derfor skal der i lovgivningen om selskabsdannelsen indføres en bestemmelse, der forpligter selskabet til åbenhed og gennemsigtighed. Også i selskabets vedtægter skal der være en bestemmelse om gennemsigtighed. Yderligere skal det i Nukissiorfiits formålsparagraf tydeligt fremgå, at selskabets hovedopgave er, at levere energi med en høj forsyningssikkerhed til så lave priser som muligt.

Endelig er servicekontrakter en mulighed for at føre kontrol med selskabet, da der her er præciseret en række pålagte opgaver, en betaling for udførelsen af opgaverne samt en række forpligtigelser til rapporteringen.

5.2 Fastsættelse af tariffer

I dag fastsættes tarifferne i henhold til ensprisreformen. I ensprisreformen er der indført en overgangsordningen fra 2005 til 2009, som sikrer årlige maksimal- og minimumspriser på el og vand. Maksimumspriserne på el og vand kan stige med 10 pct. årligt af 2003-priserne, plus Nukissiorfiits lokale omkostningsstigninger. Minimumsprisen er beregnet ved at være 50 pct. af ensprisen på el og vand i 2003, plus ændringerne i Nukissiorfiits omkostninger.

Tarifferne for kollektiv varme fastsættes stadig efter principperne i ensprissystemet. Det betyder, at alle forbrugere betaler det samme for varme uanset om det er fjernvarme, elvarme eller varme produceret ved afbrænding af olie. I dag udregnes varmeprisen på baggrund af olieprisen. Det har den konsekvens, at i perioder med høje oliepriser har Nukissiorfiit en fortjeneste på fjernvarme- og elvarmekunder, idet produktionsprisen ligger væsentligt under afsætningsprisen.

I henhold til Landstingsforordning nr. 14 af 6. november 1997 om energiforsyning § 19 skal tariffer for energiforsyning godkendes i Landsstyret. I henhold til Landstingsforordning nr. 8 af 19. december 1986 vedrørende Grønlands Tekniske Organisation § 3, stk. 4 skal tariffer for vand ligeledes godkendes af Landsstyret. Ved Formandsbeslutning 71/2005 af den 30. august 2005 har Landsstyreformanden bemyndiget Landsstyremedlemmet for Erhverv, Landbrug og Arbejdsmarked til at godkende fremtidige tarifændringer for energi- og vandforsyning samt kollektiv varme, der ligger inden for principper og rammer i ensprisreformen. Derimod beslutes nettodriftstilskud, anlægstilskud og lån til Nukissiorfiit i Landsstinget ved godkendelse af Finansloven.

En af problemstillingerne ved eventuel omdannelse af Nukissiorfiit til aktieselskab er fastsættelsen af tariffer. I dag fungerer tariffer til dels som et politisk styringsredskab.

Som styringsredskab er tariffer med til at regulere:

- Fastsættelse af niveauet for forsyningssikkerhed.
- Regulering af forbrugernes omkostninger.
- Regulering af forbrugernes adfærd.
- Regulering af samfundsøkonomien.

En aktieselskabsdannelse vil kræve, at der tages højde for fastsættelse af tarifferne. I dag sker der krydssubsidiering via el-, vand- og varmepriser, idet særligt el- og varmekunderne i Nuuk samt i mindre grad de øvrige minimumpriskunder betaler til maksimumpriskunderne.

Krydssubsidieringen er langt fra nok til at dække udgifterne til de kunder, der betaler en pris under kostprisen. Derfor modtager Nukissiorfiit midler over Finansloven til at dække udgifterne for de kunder, der betaler maksimalpriserne for el og vand.

Ved en omdannelse af Nukissiorfiit til et aktieselskab skal det derfor sikres, at den ønskede politiske styring af prisdannelsen sikres, uden at behovet for midler fra Finansloven øges. En

aktieselskabsdannelse vil i den forbindelse give en større gennemsigtighed som følge af kravet om mere oplysende regnskabstal jf. aktieselskabsloven.

Derudover kan det være nødvendigt at skabe større gennemsigtighed omkring krydssubsidieringen mellem produkterne/kunderne end aktie- og årsregnskabslovene vil medføre. Dette kan enten sikres ved lovtiltag eller via kravene til afrapportering i en eventuel servicekontrakt.

5.3 Forsyningssikkerhed

Forsyningssikkerhed er et centralt element i Landsstyrets vision for energiområdet. Derfor er det afgørende at sikre en høj og afbalanceret forsyningssikkerhed af energi og vand til alle borgere.

I forhold til strukturudvalgets anbefaling om at lade energiforsyningen overgå til kommunerne vil det rejse problemstillingen om, der ville komme forskellige niveauer af forsyningssikkerhed på tværs af kommunegrænserne. Denne problemstilling kan elimineres ved forsat at lade energiforsyningen blive ledet centralt.

Etableringen af et eventuelt søkabel vil som tidligere beskrevet tale for omdannelse af Nukissiorfiit til et aktieselskab. Set i forhold til forsyningssikkerheden vil etableringen af et søkabel og stiftelse af et aktieselskab som minimum skulle medføre den samme grad af forsyningssikkerhed. Dertil kommer, at de samlede anlægsinvesteringer på sigt vil blive lavere. Nukissiorfiits forundersøgelser og følgende feasibility-studier i 2008, vil i løbet af 2009 kunne give større vished over mulighederne for en søkabeløsning.

Etableringen af et eventuelt søkabel vil skabe grobund for øget anvendelse af vandkraft, hvilket vil medføre et reduceret forbrug af olie. Mindre afhængighed af olie vil skabe en højere grad af forsyningssikkerhed. Særligt på grund af et svingende udbud af olie, som følge af politisk ustabilitet i en række olieproducerende lande. Dertil kommer at øget anvendelse af vandkraft vil gavne miljøet og give lavere omkostninger på sigt. Endeligt vil en reduktion af olieimporten gavne samfundsøkonomien.

Samlet set forventes en omdannelse af Nukissiorfiit på sigt at medføre en billigere og bedre forsyningssikkerhed – særligt, hvis der etableres et søkabel på kysten

5.4 Konsekvenser for Landskassen

En omdannelse af Nukissiorfiit til aktieselskab vil have to store konsekvenser for Landskassen.

1. Drifts- Anlægs og Udlånsresultat
2. Overgang fra driftsbevilling til servicekontrakt eller lignende, så der stadig vil være mulighed for prisdæmpende tiltag i forhold til tarifferne på el, vand og varme.

Effekterne for Landskassen skal ikke være det væsentligste argument for en omdannelse til aktieselskab. En eventuel omdannelse bør besluttes på baggrund af en forventning om øget forretningsmæssigt fokus, der kan medføre omkostningsminimeringer. På sigt bør det medføre lavere takster.

5.4.1 Konsekvenser for Drifts- Anlægs og Udlånsresultat (DAU)

Omdannes Nukissiorfiit til et aktieselskab, skal selskabet finde alternative lånemuligheder til anlægsinvesteringer, idet Landskassen ikke længere vil udlåne til Nukissiorfiit. Det vil medføre, at Hjemmestyrets DAU-saldo forbedres med 323 mio. kr. i 2009 og henholdsvis 107 mio. kr. i 2010 og 101 mio. kr. i 2011.

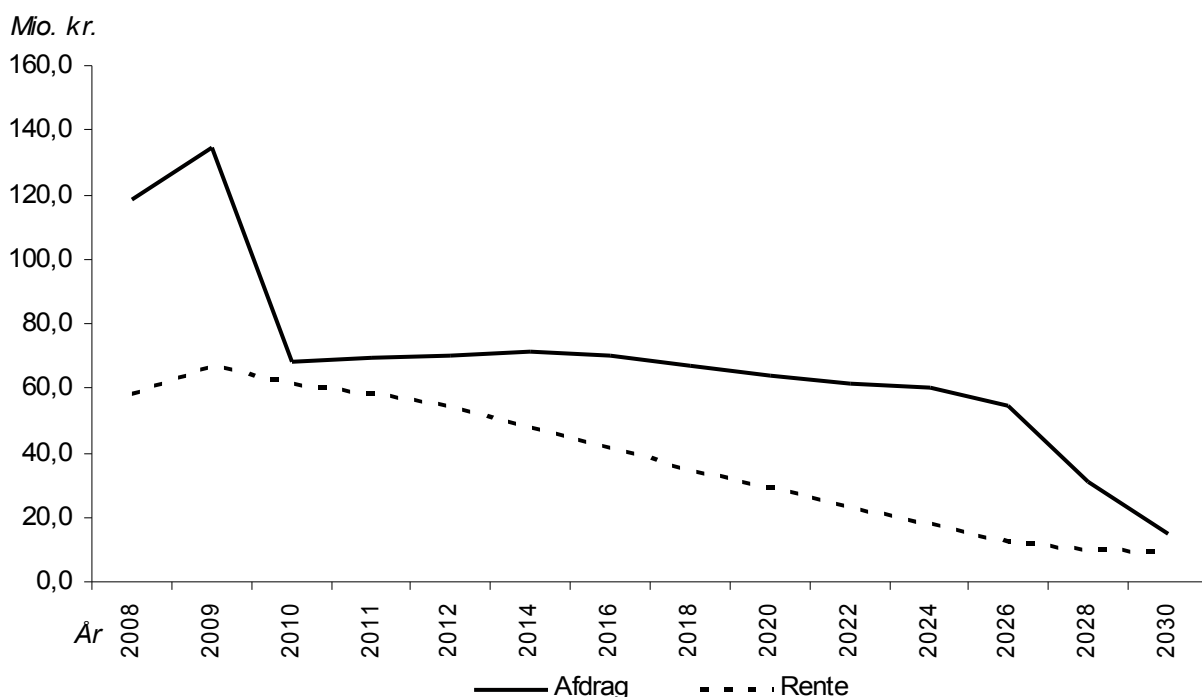
Omdannelsen af Nukissiorfiit vil kun medføre en midlertidig forbedring af Landskassens DAU-saldo, fordi Nukissiorfiit nedbringer virksomhedens gæld til Landskassen. Forbedringen vil være størst umiddelbart efter omdannelsen. Forbedringen vil gradvist blive reduceret i løbet af de efterfølgende 20 år, i takt med Nukissiorfiits gæld til Landskassen reduceres.

Fremtidige renter og afdrag fra Nukissiorfiit

Nukissiorfiits lån fra Landskassen er 20-årige anlægsudlån. I figur 1. fremgår de forventede renteindtægter og afdrag fra anlægsudlån til Nukissiorfiit frem til 2030. Det bratte fald i renteindtægter og afdrag fra 2009 skyldes en forudsætning om, at Landskassen ophører med at agere bank for Nukissiorfiit fra 2009 i forbindelse med en omdannelse af selskabet til et aktieselskab. Efter 2009 vil indtægter fra både renter og afdrag vil falde jævnt til 2030.

I figur 1. ses fortsat indtægter i 2030. Det skyldes, at Landskassen fortsat vil låne Nukissiorfiit 15 mio. kr. til byggemodning i henhold til Finansloven. Udgiftsfordelingen i forbindelse med byggemodning mellem kommunerne, Nukissiorfiit og Hjemmestyret forventes afklaret i forbindelse med kommunalreformen i 2009 og en ny organisering af Nukissiorfiit.

Figur 1. Indtægter fra renter og afdrag vedrørende anlægsudlån til Nukissiorfiit i perioden 2008-2030 i mio. kr.

Fremtidig DAU-saldo

Landskassen vil ikke blive rigere af at Nukissiorfiit omdannes til et aktieselskab, men blot få frigjort midler, der før var bundet i udlån til Nukissiorfiit. Hvis Landskassen skal have en positiv DAU-udvikling skal de frigjorte midler ikke anvendes til forbrug, men der imod investeres fornuftigt, således Landskassen på anden måde kan få indtægter.

Derudover kan spørgsmålene om gældsbreve fra Nukissiorfiit til Landskassen få konsekvenser for den fremtidige DAU-saldo. Nukissiorfiit har pr. 1. januar 2008 ikke længere tjenestemænd. Derfor vil ansættelsesforhold for tjenestemænd ikke være en problemstilling ved omdannelse af Nukissiorfiit til aktieselskab, hvilket er en fordel.

Endeligt skal der foretages en analyse af de skattemæssige konsekvenser ved en eventuel omdannelse til aktieselskab. Analysen vil belyse de skattemæssige konsekvenser for såvel Nukissiorfiit som for Landskassen.

5.4.2 Driftstilskud kontra servicekontrakt

I dag modtager Nukissiorfiit en driftsbevilling. Driftsbevillingen anvendes til kompensation i forbindelse med ensprisreformen. Bevillingen har til formål at sikre, at ansvar og kompetencer følges ad. Derudover skal bevillingen sikre, at Nukissiorfiit har mulighed for at akkumulere kapital til sikring af reinvesteringer i selskabets kapitalapparat.

Omdannes Nukissiorfiits til et aktieselskab, kan selskabet ikke længere tildeles en driftsbevilling. For at sikre en finansiering af de udgifter Nukissiorfiit er blevet påført i forbindelse med ensprisreformen samt sikre selskabet midler til reinvesteringer, vil et tilskud udmøntet via en servicekontrakt eller en lignende ordning til virksomheden komme på tale, hvis selskabet omdannes til et aktieselskab.

I det tilfælde størrelsen på en eventuel servicekontrakt er lig driftsbevillingen vil en omdannelse af Nukissiorfiit til aktieselskab ikke have nogen konsekvens for Landskassen. Hvis derimod en eventuel servicekontrakt er større eller mindre end driftsbevillingen, vil det enten have en negativ eller positiv effekt for Landskassen. Udgangspunktet bør være, at Landskassen ikke får større udgifter ved en servicekontrakt end driftsbevillingen i dag. Dette afhænger dog af Landstingets politiske ønsker til tariffernes fremtidige størrelse.

Endeligt kan det komme på tale at lave servicekontrakter mellem Nukissiorfiit og Hjemmestyret om eksempelvis forundersøgelser af vandkraftpotentialer, så potentialerne kan videreudvikles som en strategisk ressource.

5.4.3 Egenkapital og soliditetsgrad

I Nukissiorfiits seneste årsregnskab (2006) fremgik det, at selskabet havde en egenkapital på 2,82 mia. kr., hvilket i dag må betegnes som Hjemmestyrets værdier. Selskabet havde i 2006 aktiver for samlet 3,65 mia. kr. Det betyder, at Nukissiorfiit har særdeles høj soliditet med en soliditetsgrad på godt 77 pct., og at over trefjeddedele af Nukissiorfiits aktiver er finansieret via egenkapitalen. Det har den betydning, at selskab har en yderst stor evne til at tåle at bære tab.

Det bør analyseres nærmere om en soliditetsgrad på godt 77 pct. er for høj for Nukissiorfiit som aktieselskab, særligt når et af argumenterne for at omdannelse af selskabet til et aktieselskab er, at selskabet derved lettere kan opnå fremmedkapital.

En model kunne være et gældsbrief mellem Hjemmestyret og Nukissiorfiit på et passende beløb, som blev aktiveret efter en aftalt periode, når Nukissiorfiit havde fundet sit ståsted som aktieselskab.

På baggrund af ovenstående bør der foretages en analyse af Nukissiorfiits finansielle forhold.

En analyse skal indeholde en vurdering af stor grad af fremmedfinansiering et kommende aktieselskab bør og skal have.

- En fordel ved en høj grad af fremmedfinansiering er, at Nukissiorfiits kreditorer vil følge selskabets drift på grund af deres økonomiske interesser. Dermed kan fremmedfinansiering fungere som en form for markedsovervågning, der kan være med til at få Nukissiorfiits incitamentsstruktur til at minde om private selskabers.

- En lavere soliditet giver en højere rente ved låneoptagelser, hvilket vil påvirke selskabets omkostningsniveau, der i sidste ende vil blive væltet over på selskabets kunder i form af højere tariffer.

Såfremt Nukissiorfiit skal have medejerskab i alle kommende vandkraftværker – også vandkraftværker til en kommende aluminiumsindustri, vil graden af fremmedfinansiering i form af medejerskab påvirke, hvor stor risiko Nukissiorfiit selv bærer. Jo højere grad af fremmedfinansiering, jo lavere risiko bærer Nukissiorfiit.

Derudover skal analysen indeholde en vurdering af Nukissiorfiits soliditet i forhold til likviditetsbehov, som igen giver et billede af finansieringsbehovet ved låneoptagelser.

5.4.4 Hvad hvis Nukissiorfiit som aktieselskab går i betalingsstandsning?

Landsstyret vil stå i et dilemma såfremt Nukissiorfiit går i betalingsstandsning. På den ene side har Landsstyret ingen interesse i at skulle dække et underskud, men på den anden side kan Landsstyret ikke tillade, at forsyningen af el, vand og varme ophører. Derfor må det antages, at hvis Nukissiorfiit går i betalingsstandsning, vil Landsstyret sikre selskabets videre eksistens for at sikre forsyningen af el, vand og varme.

5.5 Personaleboliger

I forbindelse med vurderingen af omdannelse af den nettostyrede virksomhed Nukissiorfiit til et aktieselskab skal der tages stilling til fortsat boligforsyning af virksomhedens medarbejdere. Boligforsyningen til et eventuelt aktieselskab skal ske på en gennemsigtig og redelig måde. Aspekterne til afsnittene 5.4.1 og 5.4.2 skal inddrages i arbejdet med at opnå den bedst løsning på problemstillingen, såfremt selskabet omdannes til et aktieselskab.

5.5.1 Den gældende retstilstand

Landsstyret besluttede i november 1993 at indføre betaling for Hjemmestyreejede aktieselskabers anvendelse af Hjemmestyrets personaleboliger. Ordningen trådte i kraft pr. 1. januar 1994.

I 2006 betaler aktieselskaberne 35.000 kr. pr. disponibelt bolignummer pr. år i Nuuk og 19.194 kr. pr. disponibelt bolignummer i alle andre byer.

Betalingen for anvendelse af bolignumre i Nuuk by stiger årligt med 5.000 kr. indtil den når 50.000 kr. i 2010, mens prisen for bolignumre i andre byer fremskrives årligt pris- og lønudviklingen.

Landsstyret besluttede i 2000, at virksomhedernes brug af personalebolignumre i Nuuk skal afvikles over en 10-årig periode. For at sikre afviklingen, kan aktieselskabernes ledigblevne bolignumre i Nuuk pr. 1. januar 2005 ikke genanvendes af aktieselskaberne.

I forbindelse med omdannelse af værfterne på kysten til aktieselskaber i 2000 blev der givet en generelt frist på 3 år for de ansattes fraflytning af deres personalebolig.

5.5.2 Nukissiorfiits boligpulje

Nukissiorfiit råder over 70 bolignumre i Nuuk og 115 på kysten af Hjemmestyrets boliger. Under de nuværende forhold ville Nukissiorfiit som aktieselskab i 2006 skulle have betalt godt 4,6 mio. kr. for benyttelse af disse boliger. Hertil kommer, at den enkelte ansatte skal betale husleje samt forbrug. I 2010 ville Nukissiorfiit i Nuuk alene skulle betale 3,5 mio. kr. for benyttelse af disse boliger.

Nukissiorfiits og lejerens (medarbejderne) samlede betaling for boligen ligger tæt på, hvad der betragtes som »normal« leje på det private marked i Nuuk. Det skyldes, at Nukissiorfiits betaling for et bolignummer i 2010 vil ligge på 4.166 kr. pr. måned og dertil kommer lejerens husleje.

De ovenstående forhold taler for, at Nukissiorfiit selv ejer sine personaleboliger inden for en aftalt tidsperiode, såfremt selskabet omdannes til et aktieselskab. Det kan komme flere modeller på tale, men valget af en endelig model skal og må afvente nærmere analysearbejde samt Landstingets principbeslutning på EM08 om at omdanne Nukissiorfiit til et aktieselskab.

5.6 Lovgivning

Selve omdannelsen fra nettostyret selskab til aktieselskab skal i lovgivningen hjemles i en landstingsforordning. Derudover er Nukissiorfiits virksomhed reguleret på forskellige måder i lovgivningen. Derfor vil en omdannelse til aktieselskab medføre, at der skal foretages ændringer i en række Landstingsforordninger og bekendtgørelser.

Eksisterende lovgivning som på forskellige måder regulerer Nukissiorfiits virksomhed:

- Landstingsforordning nr. 8 af 19. december 1986 om GTO
- Landstingsforordning nr. 2 af 31. oktober 1991 om tilslutningspligt til elektrokedler
- Landstingsforordning nr. 12 af 3. november 1994 om elektriske stærkstrømsanlæg og elektrisk materiel
- Landstingsforordning om 14 af 6. november 1997 om energiforsyning
- Landstingsforordning nr. 13 af 6. november 1997 om Grønlands Hjemmestyres overtagelse af bygdens el- og vandforsyning
- En række bekendtgørelser samt Nukissiorfiits salgs- og leveringsbetingelser

I dag giver visse af dele af lovgivningen myndighedsbeføjelser til Nukissiorfiit. Efter en omdannelse til aktieselskab vil Nukissiorfiit ikke længere være en del af den offentlige forvaltning. Derfor vil det være nødvendigt lovmæssigt, at adskille el-, vand- og varmemyndigheden fra aktieselskabet, således at myndighedsfunktionerne føres over i Erhvervsdirektoratet eller en styrelse.

Landstingsforordning om elektriske stærkstrømsanlæg og elektrisk materiel delegerer bl.a. kompetence til fastsættelse af regler om f.eks. elsikkerhed, kompetence til i konkrete tilfælde at dispensere fra disse regler eller stille strengere krav, tilsyns- og kontrolbeføjelser med dertil hørende kompetence til at udstede forbud, påbud og forlange oplysninger.

Ved aftale vil det være muligt, at lade den praktiske del af myndighedsfunktionen blive varetaget af Nukissiorfiit. Det vil dog ikke være gavnligt at lade alle disse kompetencer bibeholdt hos Nukissiorfiit. Eksempelvis vil det ikke være hensigtsmæssigt at lade Nukissiorfiit behandle klager rettet mod dem selv. Det vil være formålstjenligt, at lægge et klageorgan om Nukissiorfiit i en styrelse, der har tilknytning til et direktorat. Det vil kræve, at forordningen på området ændres.

Yderligere vil en omdannelse af Nukissiorfiit medføre problemstillinger med myndighedsområdet i forhold til:

- Landstingsforordning nr. 2 af 31/10 1991 om tilslutningspligt til elektrokedler for at aftage el til opvarmningsformål inden for vandkraftanlægget i Buksefjordens forsyningsområde, og
- Enkelte bestemmelser i Landstingsforordning nr. 14 af 6/11 1997 om energiforsyning.

Der vil i den videre proces med omdannelsen af Nukissiorfiit til aktieselskab blive nedsat en arbejdsgruppe, der nærmere gennemgår de nødvendige ændringer af lovgivningen.

6 Beskrivelse af model indeholdende tidshorisont

Såfremt Landstinget tager en principbeslutning på EM07 om at omdanne Nukissiorfiit til et aktieselskab, vil processen tage udgangspunkt i nedenstående model inddelt i forskellige områder/step. På hvert område vil relevante interessenter blive inddraget i processen, så der sikres den bedst mulige struktur for et kommende aktieselskab. På EM08 vil der blive fremlagt lovforslag om en omdannelse af Nukissiorfiit til et aktieselskab. Processen forventes at blive afsluttet lidt ind i 2009 med de sidste implementeringer, så Nukissiorfiit fra 1. januar 2009 er et aktieselskab, hvis Landstinget tager beslutning herom.

Step 1. Etablering af de juridiske rammer for et aktieselskab med mere

- a. Lovforslag på EM08
- b. Stiftelsesdokument
- c. Vedtægter
- d. Forretningsorden for bestyrelse
- e. Sammensætning af bestyrelse

Step 2. Værdiansættelses og andre økonomiske forhold

- a. Gældsbreve til Grønlands Hjemmestyre
- b. Registrering af aktiver og kontrakt forhold
- c. Due dilligence
- d. Kontakt til kreditorer med henblik på indhentelse af samtykke til debitorskifte
- e. Udarbejdelse af åbningsbalance

Step 3. Implementering af aktieselskab

- a. Udarbejdelse af vurderingsberetning
- b. Generalforsamlingsprotokollat for stiftende generalforsamling
- c. Anmeldelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen
- d. Udarbejdelse af aktiebog
- e. Salgs- og leveringsbestemmelser samt andre forretningsvilkår og kontraktforhold tilpasses

